

НАУКОВА СПАДЩИНА ЯК ОРІЄНТИР У СЬОГОДЕННІ

(*нотатки з науково-практичної конференції*)

22–23 травня в Києві в одинадцятий раз пройшла Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми розвитку соціологічної теорії». У 2014 р. назва теми конференції була меморіальною: «Наукова спадщина академіка Т.І. Заславської та її роль в соціологічному розумінні суспільства». Конференція проходила на базі факультету соціології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, в перший день – у приміщенні Інституту післядипломної освіти біля станції метро «Васильківська», другого дня – безпосередньо на факультеті соціології університету. Напружена й складна ситуація в Луганській та Донецькій областях наклала свій відбиток на проведення конференції – з одного боку, приїхали далеко не всі делегації та соціологи, які мали такі наміри, з іншого – відчувалося, що ті, хто приїхав, зробили це всупереч обставинам, і для них дійсно важливо зібратися навіть у такий важкий час. На конференції були представлені соціологи Києва, делегації з Луганська та Львова, по 1–2 соціологи з Одеси, Івано-Франківська, Харкова (в останньому випадку – на рівні аспірантів).

Перед початком конференції учасники могли ознайомитися з новими виданнями факультету соціології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Інституту соціології НАН України, а також ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Також багатьом учасникам було безкоштовно презентовано книгу, присвячену спогадам про Володимира Оссовського. Конференція відкрилась в актовому залі Інституту післядипломної освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка пленарним засіданням, присвяченим підсумкам і переосмисленню наукової та громадської спадщини видатного радянського та російського соціолога Тетяни Заславської. Виступили Тетяна Петрушина з доповіддю про вплив Тетяни Заславської на пострадянську економічну соціологію; Наталія Коваліско з доповіддю про типологізацію трансформаційної поведінки на базі декількох хвиль проведеного у Львові дослідження (також вона презентувала присвячену цій темі монографію); Сергій Макеєв доповів про результати поглибленого дослідження довіри в українському суспільстві та запропонував розглядати як нормальний феномен недовіру (також він анонсував запланований на кінець року вихід з друку монографії, присвяченої цьому питанню).

У другій половині дня відбулися засідання секцій, частина з них була об'єднана. Порівняно з пленарним засіданням, тематика значно розширилась, і учасники могли ознайомитись з презентацією останніх досліджень або важливих спостережень колег. Представниками Києво-Могилянської академії та Київського національного університету імені Тараса Шевченка було зроблено цікаві доповіді, присвячені дослідженню соціальної структури сучасного українського суспільства – із зверненням до історичних даних, а також застосуванням статистичного (конфірматорного факторного) аналізу. На жаль, учасники не почули доповідь Андрія Горбачика, яку багато-хто очікував.

Фінальним акордом першого дня конференції став «круглий стіл», присвячений осмисленню подій Євромайдану та різнонаправлених протестних рухів у регіонах України. Значною мірою «круглий стіл» був продовженням ініціативи професора Ольги Куценко з проведення аналогічних регіональних «круглих столів» та скайп-конференцій із соціологами Харкова, Львова та Луганська. У засіданні за київським «круглим столом» взяли участь представники практично всіх українських регіонів. На нього також завітали такі представники неакадемічної української соціології, як Володимир Паніотто від КМІСу та Ірина Бекешкіна від Фонду «Демократичні ініціативи». Також була присутня директор Українського інституту соціальних досліджень імені Олександра Яременка Тетяна Бондар. Учасники продемонстру-

вали розходження думок щодо причин та перебігу протестних подій, а також їх подальших перспектив. Засідання засвідчило, що соціологи різнобічно вивчали думки та настрої серед учасників протестних акцій в різних регіонах України, провели не менше п'яти опитувань київського Євромайдану, спостерігали (інколи включено) за процесами у Львові, Луганську, Одесі, Харкові.

Внаслідок складної суспільно-політичної ситуації переважна більшість учасників не змогли залишитися на другий день конференції. Другий день зібрав здебільшого представників факультету – організатора конференції, був присвячений обговоренню підсумків конференції та планам щодо майбутніх заходів і зустрічей. У цілому ж конференція продемонструвала здатність українських соціологів зібратись навіть у важкий час і готовність розвивати внутрішньогрупову солідарність і професіоналізм.

І.О. Тімар,
*канд. соціол. наук, науковий співробітник відділу
моніторингових досліджень соціально-економічних трансформацій
ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України» (Київ)*